

mokslo darbai

ISSN 1392-0448

LIETUVOS ISTORIJOS STUDIJS

28
2011

9 771392 044002

Lietuvos istorijos studijos

VILNIUS UNIVERSITY

Studies of Lithuania's History

2011
Vol. 28

Research papers

Published since 1992

Vilnius
2011

VILNIAUS UNIVERSITETAS

Lietuvos istorijos studijos

2011

28 tomas

Mokslo darbai

Leidžiami nuo 1992 metų

Vilnius
2011

Redaktorių kolegija (Editorial Board)

Vyriausiasis redaktorius (Editor-in-Chief)

Prof. habil. dr. *Vygintas Bronius Pšibilskis* – Vilniaus universitetas (Istorija 05 H)
Vilnius University (History 05 H)

Atsakingasis sekretorius (Executive Secretary)

Doc. dr. *Sigitas Jugelevičius* – Vilniaus universitetas (Istorija 05 H)
Vilnius University (History 05 H)

Nariai (Editors):

- Prof. dr. *Alfredas Bumblauskas* – Vilniaus universitetas (Istorija 05 H)
Vilnius University (History 05 H)
- Prof. dr. *Zenonas Butkus* – Vilniaus universitetas (Istorija 05 H)
– Vilnius University (History 05 H)
- Prof. habil. dr. *Sven Ekdahl* – Geteborgo universitetas, Švedija (Istorija 05 H)
– Göteborg University (History 05 H)
- Prof. habil. dr. *Edvardas Gudavičius* – Vilniaus universitetas (Istorija 05 H)
– Vilnius University (History 05 H)
- Dr. *Magnus Ilmjärv* – Talino universitetas, Estija (Istorija 05 H)
– Tallinn University (History 05 H)
- Prof. habil. dr. *Anatolij J. Ivanov* – Rusijos mokslų akademijos Rusijos istorijos institutas,
Rusija (Istorija 05 H)
– Institute of Russian History, Russian Academy of Sciences
(History 05 H)
- Dr. *Michail M. Krom* – Sankt Peterburgo Europos universitetas, Rusija (Istorija 05 H)
European University at St. Petersburg (History 05 H)
- Prof. dr. *Aleksiejus Luchtanas* – Vilniaus universitetas (Istorija 05 H)
– Vilnius University (History 05 H)
- Prof. habil. dr. *Józef Maroszek* – Balstogės universitetas, Lenkija (Istorija 05 H)
– University of Białystok (History 05 H)
- Prof. habil. dr. *Zenonas Norkus* – Vilniaus universitetas (Sociologija 05 S)
– Vilnius University (Sociology 05 S)
- Doc. dr. *Edmundas Rimša* – Lietuvos istorijos institutas (Istorija 05 H)
– Institute of Lithuanian History (History 05 H)
- Prof. habil. dr. *Waldemar Rezmer* – Torunės Mikalojaus Koperniko universitetas,
Lenkija (Istorija 05 H)
– Nicolaus Copernicus University, Toruń (History 05 H)
- Prof. dr. *Genadz Saganovič* – Europos humanitarinis universitetas, Lietuva (Istorija 05 H)
– European Humanities University, Lithuania (History 05 H)

Redakcijos adresas (Address):

Vilniaus universiteto Istorijos fakultetas
(Vilnius University Faculty of History)
Universiteto g. 7, LT-01513 Vilnius, Lithuania
El. paštas (e-mail): janina.leonienne@if.vu.lt
<http://www.lis.lt>

Straipsniai vertinti dviejų recenzentų
The articles were reviewed by two experts

Included in:

Central & Eastern European Academic Source (EBSCOhost);
Historical Abstracts (EBSCOhost);
Humanities International Complete (EBSCOhost);
Humanities International Index (EBSCOhost);
TOC Premier (EBSCOhost);
CEEOL

*Leidybą pagal
Nacionalinę liuanistikos
plėtros 2009–2015 metų
programą finansavo
Lietuvos mokslo taryba*

© Vilniaus universitetas, 2011
© Vilnius University, 2011

TURINYS

STRAIPSNIAI IR PRANEŠIMAI

<i>Edvardas Gudavičius</i> . Titmaro Merzeburgiečio kronikos Brunono Kverfurtiečio žinutė	9
<i>Mangirdas Bumblauskas</i> . Jeronimo Prahieško pasakojimas apie lietuvių religiją ir christianizaciją	24
<i>Sergejus Temčinas</i> . Bažnytinės knygos rusėnų kalba ir religiniai identitetai slaviškose Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemėse XIV–XVIII amžiuje: protestantų ir unitų tradicijos	44
<i>Andrius Grodis</i> . Lietuvos politinių partijų užsienio politikos nuostatos 1918–1919 metais: orientacija į Didžiąją Britaniją	60
<i>Norbertas Černiauskas</i> . Kada Lietuvoje atsirado nedarbas?	77
<i>Aurimas Švedas</i> . Asmenybės sovietmečio Lietuvos istorijos politikos lauke: elgsenos strategijos ir galimybės išlikti	91
<i>Vilius Ivanauskas</i> . Poetas keičia sistemą? Žvilgsnis į Just. Marcinkevičių, M. Martinaitį ir S. Gedą vėlyvajame sovietmetyje	105
<i>Aistė Čepulytė</i> . Probleminiai ginkluotos rezistencijos įamžinimo aspektai	116
<i>Vytautas Jarutis</i> . Lietuvos Respublikos valstybinė simbolika: pavaldėtos ar „išrastos“ tradicijos	129
<i>Skaistė Puzinaitė</i> . Moteris Viduramžių Norvegijoje: istoriografijos diskursai	142

KNYGŲ LENTYNOJE

<i>Stepan Stureiko</i> . Europietiškas požiūris į kultūrinį palikimą. Recenzija su pastabomis. – Rec.: <i>Чепайтене P. Культурное наследие в глобальном мире, Вильнюс: ЕГУ, 2010, 298 с.</i>	157
<i>Arūnas Vyšniauskas</i> . Pranešimų ir straipsnių rinkinys „Steigiamajam Seimui – 90“ / sud. S. Kaubrys, A. Vyšniauskas (Lietuvos valstybingumo paveldas. T. 1). Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2011. 251 p.	164

MOKSLINIS GYVENIMAS

<i>Linas Tamulynas</i> . Naujas etapas Kaliningrado srities archeologijoje (konferencija Baltijos regiono archeologija: nauji atradimai ir tyrimai, Kaliningrad, 2010 m. lapkričio 17–19 d.)	167
<i>Aurimas Švedas, Vilius Ivanauskas</i> . Vilniaus simpoziumo vasaros seminaras Istorijos fakultete	170
<i>Algis Povilas Kasperavičius</i> . Dvišalės Lietuvos ir Lenkijos istorijos mokymo problemų tyrimo komisijos veikla ir jos prasmė	172

APIE DISERTACIJŲ GYNIMĄ VILNIAUS UNIVERSITETO

ISTORIJOS FAKULTETE

<i>Marija Drėmaitė</i> . Lietuviškoji fotografijos mokykla sovietinės ideologijos kontekste (apie Margaritos Matulytės daktaro disertaciją „Fotografijos raiškos ir sklaidos Lietuvoje sovietizavimas“)	179
---	-----

CONTENT

ARTICLES AND REPORTS

<i>Edvardas Gudavičius</i> . Message of Bruno of Querfurt in the Chronicle of Titmar from Mersenburg	9
<i>Mangirdas Bumblauskas</i> . John-Jerome's of Prague Narration about Lithuanian Religion and Christianisation	24
<i>Sergejus Temčinas</i> . The use of the Ruthenian Language in Ecclesiastical Books and its Relations to the Religious Identities in the Ruthenian Lands of the Grand Duchy of Lithuania in the 14 th –18 th Centuries: the Protestant and Uniat Traditions	44
<i>Andrius Grodis</i> . Provisions of Foreign Policy of Lithuanian Political Parties in the Years 1918–1919: Orientation towards Great Britain	60
<i>Norbertas Černiauskas</i> . When unemployment in Lithuania Emerged?	77
<i>Aurimas Švedas</i> . The Personalities in the Political Field of Soviet Lithuanian History: Behavioural Strategies and Chances of Survival	91
<i>Vilius Ivanauskas</i> . Is Poet changing the System? Looking back to Just. Marcinkevičius, M. Martinaitis and S. Geda during Late Socialism	105
<i>Aistė Čepulytė</i> . The Problematic Aspects of the Perpetuation of the Armed Resistance	116
<i>Vytautas Jarutis</i> . The National Symbols of Lithuania: the inherited or “invented” Traditions	129
<i>Skaistė Puzinaitė</i> . Woman of Medieval Norway: Historiographical Discourse	142

BOOK SHELF

<i>Stepan Stureiko</i> . European Attitude to Cultural Heritage – Rec.: <i>Ченаўтене Р.</i> Культурное наследие в глобальном мире, Вильнюс: ЕГУ, 2010. 298 с.	157
<i>Arūnas Vyšniauskas</i> . The Book about Constituent Assembly of Lithuania – „Steigiamajam Seimui – 90“ – Rec.: Steigiamajam Seimui – 90 / sud. S. Kaubrys, A. Vyšniauskas (Lietuvos valstybingumo paveldas. T. 1), Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2011. 251 p.	164

SCIENTIFIC LIFE

<i>Linus Tamulynas</i> . The New Stage in the Archeology of Kaliningrad Region (On the Conference Archeology of the Baltic Region: New Discoveries and Investigations, Kaliningrad, November 17–19, 2010	167
<i>Aurimas Švedas, Vilius Ivanauskas</i> . The Summer Seminar of Vilnius Symposium in the Faculty of History	170
<i>Algis Povilas Kasperavičius</i> . Activities and significance of the bilateral Lithuanian – Polish History Teaching Commission	172

ABOUT THE DEFENSE OF THESIS AT THE DEPARTMENT OF HISTORY IN VILNIUS UNIVERSITY

<i>Marija Drėmaitė</i> . Lithuanian School of Photography in the Context of Soviet Ideology About the Doctoral Dissertation (“The sovietization of expression and dissemination of Lithuanian photography” by Margarita Matulytė)	179
---	-----

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ И СООБЩЕНИЯ

- Эдвардас Гудавичюс*. Известие хроники Титмара Мерзебургского о Бруноне Кверфуртском 9
- Мангирдас Бумблаускас*. Повествование Иеронима Пражского о религии и христианизации литовцев 24
- Сергеюс Темчинас*. Церковные книги на руськоь языке и религиозная идентичность на славянских землях Великого Княжества Литовского в XIV–XVIII вв.: протестантская и униатская традиции 44
- Андрюс Гродис*. Внешнеполитические установки политических партий Литвы в 1918–1919 гг.: ориентация на Великую Британию 60
- Норбертас Черняускас*. Когда в Литве сложилась безработица? 77
- Ауримас Швядас*. Личности на поле политики истории в советский период: стратегия поведения и возможности выжить 91
- Вилюс Иванаускас*. Поэт влияет на изменение системы? Взгляд на Юстинаса Марцинкявичюса, Марцелиюса Мартинайтиса и Сигитаса Геды в позднесоветский период 105
- Айсте Чепулите*. Проблемные аспекты увековечения вооруженного сопротивления 116
- Витаутас Ярутис*. Государственная символика Литовской Республики: унаследованная или «изобретенная» традиция 129
- Скайсте Пузинайте*. Женщина в средневековой Норвегии: историографический дискурс 142

НА КНИЖНОЙ ПОЛКЕ

- Степан Стурейко*. *Европейский взгляд на наследие. Рецензия с примечаниями.* – Рец.: *Чепайтене Р.* Культурное наследие в глобальном мире, Вильнюс: ЕГУ, 2010. 298 с. 157
- Арунас Вишняускас*. *Сборник докладов и статей.* – Рец.: „*Steigiamąjį Seimui – 90“ / sud. S. Kaubrys, A. Vyšniauskas (Lietuvos valstybingumo paveldas, t. 1). Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2011. 251 p.* 164

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

- Линас Тамулинас*. *Новый этап в археологии Калининградской области* (конференция Археология Балтийского региона: новые находки и исследования, Калининград, 17–19 ноября 2010 г.) 167
- Ауримас Швядас, Вилюс Иванаускас*. Летний семинар Вильнюсского симпозиума на Историческом факультете 170
- Альгис Повилас Касперавичюс*. Деятельность и значение Двусторонней литовско – польской комиссии по изучению проблем обучения истории 172

О ЗАЩИТЕ ДИССЕРТАЦИЙ НА ИСТОРИЧЕСКОМ ФАКУЛЬТЕТЕ ВИЛЬНЮССКОГО УНИВЕРСИТЕТА

- Мария Дремайте*. Литовская школа фотографии в контексте советской идеологии (о защите докторской диссертации Маргариты Матулите „Советизация экспрессии и выражения фотографии в Литве“) 179